

جان

جان به معنای نَفْس (روح) هر موجود جاندار می باشد و از آن در بابهای نظیر **حج**، **جهاد**، **اطعمه** و **اشربه**، **حدود** و **قصاص** سخن گفته‌اند.

فهرست مندرجات

- ۱ - تعریف جان
- ۲ - احکام جان
- ۳ - قصاص
- ۴ - پانویس
- ۵ - منبع

تعریف جان

به **روحی** که در **کالبد جاندار** دمیده شده و موجب **زنده** ماندن او است، جان گویند.

احکام جان

حیات جسم آدمی بسته به جان او است. **حفظ جان واجب** و در معرض نابودی قرار دادن آن **حرام** می‌باشد؛ بلکه به جهت اهمیت ویژه آن، ترک واجب یا فعل **حرام** در راستای حفظ جان، **جایز**، بلکه واجب است؛ بدین جهت، **خوردن مردار** در صورت توقف حفظ جان بر آن واجب است

[۱] جواهر الکلام، ج ۲۶، ص ۴۲۶

؛ چنان که تقیه هنگام ترس بر جان واجب می‌شود

[۲] القواعد الفقهية (مکارم)، ج ۱، ص ۴۱۱ و ۴۱۴

از شرایط **وجوب حج**، تحقق **استطاعت** سَرَبی، یعنی برخوردار بودن راه و مقصد از **امنیت لازم** و عدم احساس **خطر** بر جان است

[۳] العروة الوثقی، ج ۴، ص ۴۱۶

دفاع در برابر مهاجمی که قصد جان آدمی کرده، جایز، بلکه با توقف حفظ جان بر آن، واجب است و در صورت عدم توانایی بر دفاع، فرار واجب خواهد بود.

[۴] جواهر الکلام، ج ۴۱، ص ۶۵۲-۶۵۵

همچنین دفاع از جان **مسلمان** در برابر **تجاوزگر**، در صورت توانایی بر آن و ایمن بودن بر جان خویش واجب است.

[۵] جواهر الکلام، ج ۲۱، ص ۱۶

برخی در **وجوب** آن اشکال کرده‌اند .

[۶] جواهر الکلام، ج ۴۱، ص ۶۵۱

جان **مسلمان** و آن که در **حکم** مسلمان است، مانند **کودکان** مسلمانان و نیز جان **کافر** در صورت گردن نهادن به شرایط **ذمه** یا امان دادن به وی از سوی مسلمانان و یا قرارداد آتش بس ، محترم و تعرض به آن **حرام** است .

قصاص

چنانچه **قصاص** کردن عضو سبب شود قصاص شونده در معرض هلاکت قرار گیرد، قصاص، ساقط و **دیه** یا **ارش** جایگزین آن می‌شود. **سقوط** قصاص در مثل **مأمومه** و جایگزین شدن دیه یا ارش به جای آن در همین راستا است.

[۷] جواهر الکلام، ج ۴۲، ص ۲۵۵-۲۵۴

پانویس

۱. ↑ جواهر الکلام، ج ۲۶، ص ۴۲۶

۲. ↑ القواعد الفقهية (مکارم)، ج ۱، ص ۴۱۱ و ۴۱۴

۳. ↑ العروة الوثقی، ج ۴، ص ۴۱۶

۴. ↑ جواهر الکلام، ج ۴۱، ص ۶۵۲-۶۵۵

۵. ↑ جواهر الکلام، ج ۲۱، ص ۱۶

۶. ↑ جواهر الکلام، ج ۴۱، ص ۶۵۱

۷. ↑ جواهر الکلام، ج ۴۲، ص ۲۵۵-۲۵۴

